

УДК: 341.1

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-29-37>

Зозуля Євген Вікторович,

доктор юридичних наук, професор
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8114-1133>

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДОЮ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ (ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН, НАПРЯМИ РОЗВИТКУ)

Статтю присвячено дослідженню актуальних питань взаємодії Національної поліції з органами місцевого самоврядування та громадою у сфері охорони громадського порядку. Простежено генезу становлення, формування та розвитку такої взаємодії на різних етапах розбудови української державності. Проаналізовано нормативно-правові акти, які регулюють зазначену сферу діяльності правоохоронних органів, визначають статус, форми й методи діяльності громадських формувань, що виконують завдання у сфері охорони громадського порядку. Особливу увагу приділено характеристичі новачій Закону України «Про Національну поліцію» стосовно завдань, форм і методів взаємодії поліції і населення на засадах партнерства. Розкрито роль і завдання органів місцевого самоврядування і громади у сфері забезпечення правопорядку на своїй території. Охарактеризовано форми й методи діяльності Національної поліції щодо залучення громад й органів місцевого самоврядування до взаємодії у вирішенні проблем забезпечення охорони правопорядку на підзвітних територіях. Сформовано висновки стосовно змісту нових підходів до організації роботи Національної поліції з населенням, громадами та органами місцевого самоврядування у сфері охорони правопорядку.

Ключові слова: взаємодія; Національна поліція; органи місцевого самоврядування; громада; охорона правопорядку; населення; партнерські відносини.

Постановка проблеми. Виконання правоохоронної функції держави прямо залежить від рівня підтримки правоохоронних органів населенням, довіри суспільства до правоохоронних структур. У зв'язку із цим, одним із пріоритетних завдань органів Національної поліції України протягом усього періоду функціонування як правоохоронного органу держави є встановлення партнерських відносин із громадянським суспільством, налагодження тісної взаємодії між працівниками поліції, органами місцевого самоврядування та населенням.

Зазначений напрямок діяльності органів Національної поліції є особливо актуальним на сучасному етапі державотворення, коли в умовах активних соціально-економічних змін в українському суспільстві, усебічної демократизації політичного життя важливим завданням є налагодження ефективної взаємодії органів виконавчої влади із громадськими інститутами та органами місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові та функціональні аспекти взаємодії органів державної влади, правоохоронних органів з органами місцевого

самоврядування, громадою, інститутами громадянського суспільства розглядали у своїх працях вітчизняні науковці: Т. Гарасимів, Т. Дашо, Н. Гончарук, Л. Прокопенко, О. Дніпров, М. Завальний, В. Кадала, О. Лялюк, Ю. Назар, В. Павліченко [1–8].

Однак, незважаючи на доволі серйозну та ретельну увагу дослідників до означеної проблеми, низка її аспектів вимагає суттєвого наукового доопрацювання та уточнення. Зокрема, це стосується питання співпраці органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування і громадами в такій важливій сфері, як забезпечення правопорядку на їхніх територіях.

Таким чином, **метою** статті є узагальнення історичного досвіду щодо встановлення взаємодії та партнерських відносин правоохоронних органів з органами місцевого самоврядування та населенням на теренах України, виявлення особливостей та тенденцій розвитку в діяльності Національної поліції з налагодження ефективної взаємодії з органами місцевого самоврядування та громадою у сфері охорони правопорядку.

Виклад основного матеріалу. З огляду на історичний досвід установами партнерських відносин правоохоронних органів із населенням та громадами, необхідно зазначити, що вони були одним із важливих напрямків їхньої діяльності на різних етапах становлення та розвитку української державності. Так, за часів Української Народної Республіки періоду національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. формами взаємодії між органами правопорядку та населенням були: добровільні дружини, що створювалися із числа представників державної влади на місцях та місцевих громадських організацій; «Вільне козацтво», сформоване козаками для підтримки законності та порядку в містах і селах; інститут сільських виконавців, в основу якого було покладено залучення місцевих органів влади та працюючого селянства до сприяння міліції [9, с. 17].

За часів радянської України такими формами взаємодії стали товариства (загони) сприяння міліції (з 1931 року — бригади сприяння міліції). Зокрема, бригади були організовані на підприємствах, в установах, колгоспах та радгоспах і брали активну участь у боротьбі з правопорушеннями та карною злочинністю. Керівництво їхньою діяльністю покладалося на Головне управління міліції, що дало можливість домогтися організованої єдності в побудові та діяльності товариств (загонів) добровільних помічників міліції [10, с. 18].

Надалі, починаючи із 60-х років минулого століття, основними формами взаємодії міліції та населення стали добровільні народні дружини (далі — ДНД), які брали участь в охороні громадського порядку й профілактиці правопорушень. ДНД формувалися на підприємствах, будівництвах, транспорті, у колгоспах, навчальних закладах та інших установах із числа найбільш свідомих представників громадськості. Зазначені формування стали вкрай необхідною та ефективною ланкою механізму в боротьбі зі злочинністю, здійсненні профілактичної та виховної роботи серед населення, а також підтриманні авторитету міліції в суспільстві [11, с. 41].

Водночас дієвою формою взаємодії органів міліції з населенням в окреслений історичний період були опорні пункти міліції, які, як правило, створювалися в містах на базі житлово-експлуатаційних контор. У складі опорного пункту працювали дільничні інспектори міліції, штаб ДНД, товариський суд, домовий комітет, дитяча кімната міліції на громадських засадах. Діяльність цього опорного пункту міліції здійснювалася через Раду профілактики, до складу якої входили депутати місцевих рад, представники партійних і громадських організацій, керівники ДНД, голови товариських судів та дільничні інспектори міліції.

Після набуття незалежності успадкована від колишнього СРСР мілітаризована модель МВС України спрямовувалася переважно на жорстке реагування в умовах організованої злочинності, масових заворушень. До того ж необхідно зазначити, що керівництвом МВС України наприкінці 90-х рр. ХХ ст. було ініційовано низку програм, маючи на меті

впровадження моделей роботи органів внутрішніх справ, орієнтованої на громаду. Поміж них — Програма розвитку партнерських відносин між міліцією і населенням на 2000–2005 роки, Програма формування позитивного іміджу міліції України на 2003–2007 роки, Комплексна програма вдосконалення роботи з кадрами та підвищення авторитету міліції на 1999–2005 роки та ін.

До цього загалу необхідно додати Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Цей нормативно-правовий акт регламентує повноваження органів державної влади, у тому числі й органів внутрішніх справ, щодо залучення населення до протидії протиправним учинкам, організації взаємодії між ними, порядку здійснення нагляду та контролю за діяльністю громадських формувань тощо. Закон також визначає статус і роль громадських формувань, які виконують завдання у сфері охорони громадського порядку, механізм їхнього створення та реєстрації, форми й методи роботи таких формувань; регулює питання набуття громадянами членства в них; установлює обов'язки та права членів цих об'єднань, формує засади правових гарантій та соціального захисту осіб, залучених до охорони громадського порядку тощо [12].

Зокрема, питання щодо порядку та умов створення, функціонування і припинення діяльності громадських формувань, їхніх завдань, прав і обов'язків членів формувань, особливостей застосування ними фізичного впливу та спеціальних засобів під час виконання обов'язків більш детально регулюються Типовим статутом громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2000 [13].

Однак аналіз результатів виконання цих програм та вказаного нормативно-правового акта надає можливість висновувати, що тогочасне становище міліції в суспільстві, низький рівень її авторитету серед населення, проблемні питання діяльності міліції в зазначеній сфері так і не були вирішені, а, навпаки, набули ще більшого загострення.

На сучасному етапі державотворення, визначаючи роль органів місцевого самоврядування в цій сфері, мусимо констатувати, що одним із їхніх головних завдань є забезпечення правопорядку на своїй території. Адже від рівня безпеки в громаді залежить і добробут людей, від швидкого й ефективного реагування на злочини — їхня захищеність, а від превентивної роботи — менша кількість правопорушень і злочинів у майбутньому. Реалізація цього завдання потребує налагодження ефективної взаємодії між громадою, територіальними органами Національної поліції та місцевою владою.

Завданням місцевої влади в цьому процесі є фокусування діяльності поліції на важливих для населення аспектах безпеки в межах своєї території (наприклад, протидія наркозлочинності й квартирним крадіжкам, забезпечення публічної безпеки й порядку тощо) та визначення шляхів їхнього ефективного вирішення.

Серед інших складових цього напрямку в діяльності органів місцевого самоврядування — установлення спільно з мешканцями тих небезпечних територій, які потребують особливої уваги поліції; своєчасне реагування конкретними діями на запити людей стосовно підвищення рівня безпеки; формування важливих для населення пріоритетів у сфері розвитку міста (території). Це має і прямий соціально-економічний ефект, адже безпечна територія є більш привабливою для інвестиційних проєктів, що, безумовно, дає можливість залучити додаткові кошти для розбудови міст і селищ.

Зважаючи на інтереси мешканців конкретних громад у сфері взаємодії з органами правопорядку та місцевої влади, необхідно вказати, що для них це є можливістю повідомляти поліції про проблеми у сфері безпеки та спільно з поліцією шукати рішення для їхнього подолання. Як наслідок — місцева поліція в процесі планування своєї діяльності спроможна враховувати думку населення з питань безпеки та на підставі цієї інформації формувати місцеві програми з підвищення безпеки.

До того ж за рахунок більш тісної комунікації та взаємодії між населенням і поліцією збільшується рівень поінформованості людей про те, що робить поліція, яка її роль, права та обов'язки. Тому громада отримує можливість контролювати діяльність поліції, мати актуальну інформацію про стан безпеки за місцем проживання. Завдяки цьому, критерієм оцінки роботи поліції стає те, як поліція вирішує проблеми у сфері безпеки, визначені населенням. Причому цю оцінку повинні давати представники громад, органів місцевого самоврядування, незалежні експерти.

Актуальність завдань у зазначеній сфері для органів Національної поліції України зумовлена тим, що поліцейські є частиною громади, яку покликано захищати. Крім цього, у сучасних умовах критерієм оцінки ефективності діяльності поліції є її здатність належним чином вирішувати проблеми безпеки на території обслуговування.

Аналіз діяльності органів правопорядку дозволяє дійти висновку, що сучасна поліція у своїй роботі все більше орієнтується на потреби місцевої громади. Підтвердженням цього є те, що Закон України «Про Національну поліцію» (далі — Закон) уперше на державному рівні визначає необхідність взаємодії поліції і населення на засадах партнерства. Окреслений напрямок регламентує низка статей цього нормативно-правового акта. Зокрема, згідно зі статтею 11 Закону, діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства й спрямована на задоволення їхніх потреб. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

Новим аспектом діяльності поліції є те, що вона реалізує спільні із громадськістю ініціативи. Наприклад, розділ «Громадський контроль Національної поліції» розглядуваного Закону передбачає:

- звіт про поліцейську діяльність;
- прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції;
- взаємодію між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування.

Також цим розділом з'ясовано, що поліція взаємодіє із громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань.

Разом із тим у Законі зазначено, що співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних зі здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності. Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх закладах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності [14].

Слід зауважити, що розвиток взаємодії із громадою для органів Національної поліції зумовлений потребами залучення мешканців конкретної території до співпраці у сфері охорони правопорядку (наприклад, спільне патрулювання, нагляд за територією і вчасне інформування патрульних про правопорушення), що, зі свого боку, дозволить поліції ефективніше запобігати новим правопорушенням.

Поза сумнівом, налагодження співпраці з активними мешканцями, вирішення проблем, які турбують громаду, дозволяє заручитися підтримкою громади та будувати довіру між поліцейськими й жителями, сприяє формуванню позитивного іміджу поліції. Співпрацюючи із громадою, поліція має можливість підвищувати обізнаність місцевого населення про свою роботу (наприклад, про межі компетенції поліцейських або про альтернативні шляхи вирішення проблем). А це, до речі, дозволяє надалі зменшити навантаження на патрульну поліцію [15].

Аналіз діяльності органів Національної поліції дозволяє висновувати, що в сучасних умовах однією з найбільш поширених форм роботи в цій сфері стала програма *Community*

Policing (далі — *CoP*), згідно з якою поліція працює, ураховуючи думку громади щодо проблем безпеки та громадського порядку на території обслуговування (курсив мій. — Є. З.).

Відповідно, *Community Policing* — це підхід у щоденній роботі поліції, побудований на принципах постійної комунікації, де, *по-перше*, поліція та місцева громада відчують спільну відповідальність за безпеку; *по-друге*, поліція реагує на місцеві потреби й вимоги, які визначає громада; *по-третє*, взаємодія і комунікація між населенням і поліцією є ефективною і приносить результати; *по-четверте*, застосовується індивідуальний підхід до вирішення місцевих проблем у взаємодії з населенням та відповідальними органами влади; *по-п'яте*, співпраця спрямована на попередження правопорушень і наявний спільний план превентивної діяльності (курсив мій. — Є. З.).

Таким чином, цей підхід дозволяє фокусувати діяльність поліції на важливих для населення аспектах безпеки в містах та селищах (наприклад, протидія незаконному обігу наркотичних засобів і квартирним крадіжкам; охорона громадського порядку; забезпечення захисту та охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян тощо) і домовитися, як їх краще вирішити.

Наступною дієвою формою залучення громад і органів місцевого самоврядування до взаємодії з органами поліції у вирішенні проблем забезпечення охорони правопорядку на підзвітних територіях є участь у реалізації міжнародних проєктів і програм у цій сфері.

Слід зауважити, що зазначені проєкти й програми передусім спрямовані на трансформацію філософії діяльності правоохоронних органів, зокрема впровадження нових принципів роботи поліції, орієнтованих на потреби місцевих громад. Прикладом цього слугує конкурс «Безпечна громада — спільний інтерес, спільна відповідальність», який упроваджується на території нашої держави Міжнародним фондом «Відродження». Метою цього конкурсу є підтримка формування сталих зв'язків на рівні територіальних громад, що сприяють упровадженню підзвітності поліції, вирішенню проблем безпеки в громаді, установленню правопорядку, попередженню злочинності, розвитку безпечного середовища. Між іншим, реалізація цього проєкту дозволила втілити ідею *Community Policing* у Дніпрі, Запоріжжі, Кривому Розі, Сєверодонецьку, Татарбунарах, Чернівцях та інших містах України [16] (курсив мій. — Є. З.).

Зважаючи на міжнародний досвід, необхідно констатувати, що *CoP* є складовою частиною повсякденної роботи поліції в таких країнах, як Бельгія, Болгарія, Кіпр, Чехія, Данія, Німеччина, Естонія, Іспанія, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Нідерланди, Польща, Велика Британія та США.

До того ж у цих питаннях керівництво МВС незмінно спирається на досвід правоохоронної діяльності та рекомендації як правоохоронних систем інших країн, так і рекомендації провідних міжнародних організацій — Ради Європи, Європейського Союзу, ГАТТ/СОТ та ін. [17, с. 179].

Водночас досвід цих країн упроваджується в діяльність Національної поліції України. Так, у сучасних умовах в Україні діє програма ПОЛіС від міжнародної організації IREX. Зокрема, на базі бібліотек або інших організацій проводяться тематичні зустрічі поліцейських із членами громади. Такі зустрічі дозволяють громаді зрозуміти повноваження поліцейських та поставити їм будь-які запитання, навіть ті, що не стосуються служби. Цей підхід, безумовно, зближує громаду з офіцерами поліції.

Визначаючи перспективи цього напрямку взаємодії органів Національної поліції з місцевими громадами та мешканцями, уважасмо доцільним зазначити, що програми побудови та зміцнення ефективної моделі партнерського співробітництва поліції із громадськістю потребують подальшого розвитку та вдосконалення.

До їхньої реалізації необхідно залучати:

– громадські об'єднання (молодіжні, екологічні громадські організації, члени громадських формувань);

- представників засобів масової інформації;
- органи самоорганізації населення;
- трудові колективи, професійні спілки;
- окремих громадян.

Підтвердженням того, що керівництво Національної поліції визначає цей напрямок як стратегічний, є започаткований нею наприкінці 2019 року проект «Поліцейський офіцер громади». При цьому необхідно підкреслити, що поліцейський офіцер громади — це наступний крок у реформі Національної поліції. Його основна мета — забезпечити кожну територіальну громаду окремим офіцером, який не тільки працюватиме на території цієї громади, але й житиме там. Оскільки поліцейський офіцер стане повноправним представником своєї громади (яка візьме на себе частину фінансової підтримки його роботи), то й звітуватиме він не тільки перед керівництвом, але й перед самою громадою. Головне завдання поліцейського офіцера громади — орієнтуватися на потреби місцевого населення, підтримувати постійний контакт із мешканцями, щоденно забезпечувати порядок на своїй території, своєчасно реагувати на проблеми громади та запобігати вчиненню правопорушень. Отже, офіцери поліції будуть більш самостійними у своїй діяльності та виконуватимуть основні завдання поліції в партнерстві з керівництвом об'єднаної територіальної громади [18].

Безумовно, реалізація такого проекту потребує відповідної підготовки офіцерів поліції, яка повинна сформувати в них необхідні системні знання, особливо проблем соціуму й психології ефективної співпраці з населенням, та визначати форми й методи роботи, які б дозволяли їм обирати оптимальні варіанти вирішення проблем охорони публічного порядку й боротьби зі злочинністю у взаємодії із громадськістю. Зазначене, вочевидь, потребує внесення цих питань до програм підготовки фахівців у сфері превентивної діяльності в закладах вищої освіти системи МВС України.

Висновки. Підсумовуючи, зауважимо, що подальша демократизація суспільства вимагає нових підходів до організації роботи Національної поліції з населенням, громадами й органами місцевого самоврядування у сфері охорони правопорядку. Пріоритетним завданням у цій сфері є інституалізація органів Національної поліції в напрямку їхнього більш змістовного статусу, який би дозволяв ефективно здійснювати свою правоохоронну функцію лише за умови постійної взаємодії та комунікації з населенням.

У цьому контексті моделі поліцейської діяльності, побудованої на принципах постійної комунікації та взаємодії з населенням, повинні використовуватися в практиці всіх структурних підрозділів Національної поліції, що дозволить суттєво підвищити ефективність їхньої боротьби зі злочинністю, а також сприятиме забезпеченню охорони прав і свобод людини, підтриманню публічної безпеки й порядку.

Ефективність використання названих вище моделей поліцейської діяльності насамперед залежить від чіткого планування цього напрямку роботи; уміння керівників органів Національної поліції та поліцейських офіцерів громади керуватися певними правилами розвитку взаємодії із громадськістю та органами місцевого самоврядування; застосування в цій сфері найбільш ефективних методів, способів та форм вирішення проблем охорони правопорядку у співробітництві з населенням.

Перспективи подальших розвідок в окресленому напрямі. Межі статті не дозволяють охопити весь спектр порушених у дослідженні питань, а тому подальше вивчення цього напрямку необхідно зосередити на розробці та оцінці ефективності реалізації ініціатив «Community Policing», з'ясуванні ефективних механізмів взаємодії та комунікації між територіальними органами поліції і органами місцевого самоврядування та громадами.

Список використаних джерел

1. Гарасимів Т., Дашо Т. Правові засади взаємодії органів внутрішніх справ та інститутів громадянського суспільства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2015. № 825. С. 121–126.

2. Гончарук Н., Прокопенко Л. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти. *Теорія та практика державного управління*. 2011. Вип. 1. С. 321–329.
3. Дніпров О. Окремі аспекти взаємодії Національної поліції з органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічного порядку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 16–21.
4. Завальний М. Сутність та завдання взаємодії Національної поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 146–150.
5. Кадала В. Роль територіальних громад у забезпеченні охорони прав, свобод і законних інтересів громадян. *Правовий часопис Донбасу*. № 2 (63). 2018. С. 45–49.
6. Лялюк О. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури, Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Випуск 31. С. 61–74.
7. Назар Ю. Взаємодія органів внутрішніх справ із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у профілактиці адміністративних правопорушень : монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 160 с.
8. Павліченко В. Організаційно-правові засади взаємодії міліції з органами місцевого самоврядування у сфері підприємницької діяльності. *Право і безпека*. 2012. № 1. С. 95–99.
9. Кондратьєв Я. Ю. Громадські формування з охорони порядку і боротьба зі злочинністю: минуле і сьогодення. *Форпост. Міліція України*. 2001. № 4. С. 16–18.
10. Михайленко П., Кальченко Т. Міліція України радянського періоду (1923–1940 рр.). *Міліція України*. 2003. № 9. С. 18–19.
11. Мельничук М. Правові основи соціального партнерства міліції в умовах трансформації громадянського суспільства в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 195 с.
12. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14> (дата звернення: 12.05.2020).
13. Про затвердження Типового статуту громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, описів зразків бланка посвідчення і нарукавної пов'язки члена такого формування : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2000 № 1872. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1872-2000-%D0%BF> (дата звернення: 12.05.2020).
14. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 12.05.2020).
15. Взаємодія поліції та громади : матеріали підготовлені за підтримки програми «Права людини та правосуддя» МФ «Відродження». URL: http://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/com_pol.pdf (дата звернення: 12.05.2020).
16. Міжнародний фонд «Відродження». Конкурс «Безпечна громада — спільний інтерес, спільна відповідальність». URL: https://www.irf.ua/contest/konkurs_bezpechna_gromada_spilniy_interes_spilna_vidpovidalnist/ (дата звернення: 12.05.2020).
17. Зозуля Є. В. Кадрове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України: історія, сучасний стан і тенденції розвитку. *Гілея: наук. вісник*. 2011. № 49. С. 176–182.
18. Офіційний сайт Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/ua-tut.html?fbclid=IwAR2NZxUD5AHrhQQh-8sHJk8OTXwUHyG0ZZD1n-E0-IH9YrNMdDk-nVeW3N0> (дата звернення: 10.06.2020).

References

1. Harasymiv, T., Dasho, T. (2015). Pravovi zasady vzaiemodii orhaniv vnutrishnikh sprav ta instytutiv hromadianskoho suspilstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriia «Yurydychni nauky»* [Legal basis for interaction between internal affairs bodies and civil society institutions]. № 825. S. 121–126 [in Ukrainian].
2. Honcharuk, N., Prokopenko, L. (2011). Vzaiemodiia orhaniv derzhavnoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia: pravovi y funktsionalni aspekty. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia* [Interaction between state authorities and local self-government bodies: legal and functional aspects]. Vyp. 1. S. 321–329 [in Ukrainian].
3. Dniprov, O. (2018). Okremi aspekty vzaiemodii Natsionalnoi politsii z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia shchodo zabezpechennia publichnoho poriadku. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav* [Certain aspects of the interaction of the National Police with local self-government bodies to ensure public order]. № 1. S. 16–21 [in Ukrainian].
4. Zavalnyi, M. (2018). Sutnist ta zavdannia vzaiemodii Natsionalnoi politsii z orhanamy vykonavchoi vlady ta orhanamy mistsevoho samovriaduvannia shchodo zabezpechennia publichnoi bezpeky ta poriadku. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava* [The essence and tasks of interaction of the National Police with the executive authorities and local self-government bodies to ensure public security and order]. Vyp. 3. T. 1. S. 146–150 [in Ukrainian].
5. Kadala, V. (2018). Rol terytorialnykh hromad u zabezpechenni okhorony prav, svobod i zakonnykh interesiv hromadian. *Pravovyi chasopys Donbasu* [The role of territorial communities in ensuring the protection of the rights, freedoms and legitimate interests of citizens]. № 2 (63). S. 45–49 [in Ukrainian].
6. Lialiuk, O. (2016). Deiaki pytannia vzaiemovidnosyn orhaniv ta posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia z orhanamy vnutrishnikh sprav, prokuratury, Sluzhby bezpeky, sudovymy orhanamy ta orhanamy yustyttsii. Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia [Some issues of relations of local self-government bodies and officials with internal affairs bodies, the Prosecutor's Office, the Security Service, judicial bodies and judicial auth]. Vypusk 31. S. 61–74 [in Ukrainian].
7. Nazar, Yu. (2012). Vzaiemodiia orhaniv vnutrishnikh sprav iz mistsevymy orhanamy vykonavchoi vlady ta orhanamy mistsevoho samovriaduvannia u profilaktytsi administratyvnykh pravoporushen : monohrafiia [Cooperation of internal affairs bodies with local executive authorities and local self-government bodies in the prevention of administrative offences : monograph]. Lviv : Lviv. derzh. un-t vnutr. sprav. 160 s. [in Ukrainian].
8. Pavlichenko, V. (2012). Orhanizatsiino-pravovi zasady vzaiemodii militsii z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia u sferi pidpriemnytskoi diialnosti. *Pravo i bezpeka* [Organizational and legal bases of police interaction with local self-government bodies in the sphere of business activity]. № 1. S. 95–99 [in Ukrainian].
9. Kondratiev, Ya. Yu. (2001). Hromadski formuvannia z okhorony poriadku i borotba zi zlochynnistiu: mynule i sohodennia. *Forpost. Militsiia Ukrainy* [Social groups for the protection of order and the fight against crime: past and present]. № 4. S. 16–18 [in Ukrainian].
10. Mykhailenko, P., Kalchenko, T. (2003). Militsiia Ukrainy radianskoho periodu (1923–1940 rr.). *Militsiia Ukrainy* [Militia of Ukraine of the Soviet period (1923–1940)]. № 9. S. 18–19 [in Ukrainian].
11. Melnychuk, M. (2015). Pravovi osnovy sotsialnoho partnerstva militsii v umovakh transformatsii hromadianskoho suspilstva v Ukraini : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01 [Legal basis of social partnership of militia in conditions of transformation of civil society in Ukraine : dissertation of the Candidate of Law Sciences : 12.00.01]. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav. 195 s. [in Ukrainian].
12. Pro uchast hromadian v okhoroni hromadskoho poriadku i derzhavnoho kordonu : Zakon Ukrainy vid 22 chervnia 2000 roku № 1835-III [On the participation of citizens in the protection of public order and the state border : Law of Ukraine of June 22, 2000 No 1835-III]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14> (data zvernennia: 12.05.2020) [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Typovoho statutu hromadskoho formuvannia z okhorony hromadskoho poriadku i derzhavnoho kordonu, opysiv zrazkiv blanka posvidchennia i narukavnoi poviazky chlena takoho formuvannia : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.12.2000 № 1872 [About the adoption of the Standard charter of public formation on protection of public order and state bordies, descriptions of samples of the form of the certificate and an armband of the member of such formation : Resolution of the Cabinet of

Ukraine of 20.12.2000 No 1872]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1872-2000-%D0%BF> (data zvernennia: 12.05.2020) [in Ukrainian].

14. Pro Natsionalnu polit siiu : Zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 roku № 580-VIII [National Police Act No 580-VIII of 2 July 2015]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (data zvernennia: 12.05.2020) [in Ukrainian].

15. Vzaïemodiïa polit sii ta hromady : materialy pidhotovleni za pidtrymky prohramy «Prava liudyny ta pravosuddia» MF «Vidrodzhennia» [Interaction between the police and society : materials were prepared with the support of the program "Human Rights and Justice" MF «Vozrozhdeniye»]. URL: http://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/com_pol.pdf (data zvernennia: 12.05.2020) [in Ukrainian].

16. Mizhnarodnyi fond «Vidrodzhennia». Konkurs «Bezpechna hromada: spilnyi interes, spilna vidpovidalnist» [International fund «Vozrozhdeniye». Contest «Safe Society — Common Interest, Common Responsibility»]. URL: https://www.irf.ua/contest/konkurs_bezpechna_gromada_spilnyi_interes_spilna_vidpovidalnist/ (data zvernennia: 12.05.2020) [in Ukrainian].

17. Zozulia, Ye. V. (2011). Kadrove zabezpechennia diïalnosti orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy: istoriia, suchasnyi stan i tendentsii rozvytku [Personnel support for the activities of the internal affairs agencies of Ukraine: history, current state and trends of development]. *Hileia: nauk. visnyk.* № 49. S. 176–182 [in Ukrainian].

18. Ofitsiinyi sait Natsionalnoi polit sii Ukrainy [Official website of the National Police: Ukraine]. URL: <https://www.npu.gov.ua/ya-tut.html?fbclid=IwAR2NZxUD5AHrhQQh-8sHJk8OTXwUHyG0ZZD1n-E0-IH9YrNMdDk-nVeW3N0> (data zvernennia: 10.06.2020) [in Ukrainian].

Zozulya Evgen,

Doctor of Law, Professor

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8114-1133>

COOPERATION BETWEEN NATIONAL POLICE AND LOCAL AUTHORITIES, SOCIETY IN THE FIELD OF LAW ENFORCEMENT (HISTORY, CURRENT STATUS, DEVELOPMENT DIRECTIONS)

The article is devoted to the investigation of actual issues concerning the interaction between the National Police and local authorities, community in the field of public order protection. It is investigated the main stages of the formation, organization and development in terms of cooperation between law enforcement agencies and the population, local communities in the field of law enforcement at various stages of Ukrainian statehood development. It is carried out the characteristic of regulations adjusting the mentioned sphere of activity of law enforcement bodies, defining the status, forms and methods of public organizations activity concerning the performing tasks in the field of public order protection. It is paid the particular attention to the description of the innovations in Law of Ukraine «The National Police» concerning the determination of the objectives, forms and methods of interaction between the police and the population on the basis of partnership. It is disclosed the role and tasks of local governments and local communities in the field of law enforcement over their territories. It is characterized the forms and methods of the National Police activities in terms of the attracting local communities and local authorities in solving the problems of ensuring the protection of law and order over the reporting territories. It is emphasized that an analysis of the National Police activities allows us to conclude that in modern conditions the Community Policing (CoP) program is one of the most common form of work in this area. The main point is that the police works, taking into account the opinion of society on the problems of security and public order over the territory of service. It is given the characteristic of international projects and programs that are used in the work of the National Police concerning the involvement of local communities and local governments in cooperation concerning solving the problems of ensuring the protection of law and order over the reporting areas. The certain conclusions have been drawn up regarding the content of new approaches to organizing the work of the National Police with population, communities and local authorities in the field of law enforcement.

Key words: cooperation; National Police; local government; community; policing; population; partnerships.

Надійшла до редколегії 15.06.2020

Зразок для цитування:

Зозуля С. В. Взаємодія органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування та громадою у сфері охорони правопорядку (історія, сучасний стан, напрями розвитку). *Правовий часопис Донбасу.* 3 (72). 2020. С. 29—37.

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-29-37>